

Exempel 3. Använda begrepp mer eller mindre fungerande

Den tidiga begreppsutvecklingen är en viktig grund för förståelse av ämnet och en undervisning som ger eleverna förståelse för begrepp behöver börja tidigt. Elevernas förmåga att använda sig av ämnesadekvata begrepp finns i kunskapskrav i många ämnen, men framför allt är begreppsanvändningen framskriven som en bedömningsgrund i kunskapskraven i årskurs 9. Det är bara i de samhällsvetenskapliga ämnena och i matematik som begreppsanvändningen ska bedömas i förhållande till kunskapskraven i årskurs 6.

Det finns också skillnader mellan ämnena när och hur begreppsanvändningen ska bedömas. I matematik styrs progressionen inte bara av hur väl fungerande eleven använder begrepp, utan även av i vilket sammanhang begreppen används (välkända, bekanta och nya sammanhang).

Begreppsanvändningen i kunskapskraven skiljer sig åt mellan naturorienterande och samhällsorienterande ämnen. I de naturorienterande ämnena beskrivs progressionen i kunskapskraven från *viss användning* till *relativt god användning* och *god användning*. I kunskapskraven i de samhällsorienterande ämnena ska bedömningen istället utgå ifrån om begreppsanvändningen är mer eller mindre fungerande.

Trots dessa språkliga skillnader i kunskapskraven kan i stort sett samma bedömningsaspekter användas i många ämnen.

Några exempel på när begreppsanvändning ska bedömas:

- Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om (...) och andra fysikaliska sammanhang och visar det genom att ge exempel och beskriva (nivån för E) dessa med viss användning/relativt god användning/god användning av fysikens begrepp ... **fysik årskurs 9**
- Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om matematiska begrepp och visar det genom att använda dem i välkända/bekanta/nya sammanhang på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt. **matematik årskurs 6**
- Eleven kan även använda geografiska begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt. **geografi årskurs 6**

För att bedöma med vilken kvalitet eleven använder ämnesspecifika begrepp, behöver du som lärare fundera över om några av de här bedömningsaspekterna kan vara tillämpliga i sammanhanget och om det finns andra aspekter som bättre fångar begreppsanvändningens kvalitet. Som en hjälp i det arbetet har vi samlat olika bedömningsaspekter i följande tabell.

Förslag på konkreta bedömningsaspekter om begreppsanvändning

Värdeord i kunskapskraven som förekommer när elevens begreppsanvändning ska bedömas:

- i huvudsak fungerande/relativt väl fungerande/väl fungerande
- viss användning av/relativt god användning av/god användning av

Bedömningsaspekter	Progression
I vilken utsträckning förekommer ämnesspecifika begrepp i resonemanget?	En mer fungerande begreppsanvändning/god användning kännetecknas av att eleven använder ett större antal relevanta ämnesspecifika begrepp på ett korrekt sätt. En i huvudsak fungerande/viss användning av begreppen kännetecknas av att eleven använder ett fåtal relevanta ämnesspecifika begrepp på ett korrekt sätt.
Med vilken precision använder eleven ämnesspecifika begrepp?	En mer fungerande begreppsanvändning/god användning av begreppen kännetecknas i många ämnen i högre grad av att begreppen används med god precision. Eleven gör till exempel tydligare åtskillnad mellan närliggande begrepp, som stat, kommun och lands-ting i samhällskunskapen. En lägre kvalitet kännetecknas av att en del relevanta begrepp används med låg precision. Med låg precision menas till exempel att åtskillnaden mellan närliggande begrepp är oklar eller inte helt korrekt.
Egna relevanta bedömningsaspekter	